

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UkA2022/Imm. 115

Septembarip 29-at 2022

Mariia Simonsen, Inuit Ataqatigiit

Tusagassiorfinnut tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuut.

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq

Oqaaseqaat:

Tusagassiuutitut tapiisarnermut Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaa pillugu naalakkersuisut siunnersuutaat Inuit Ataqatigiinnit ima oqaaseqarfigissavarput. Siunnersuulli tikitsinnagu tunngaviusut makku oqaatigeqqaarusuppavut:

Tusagassiuutitut, nutaarsiassanik paasissutissanillu inuiaqatigiinnut pisariaqartunik tusagassiortartunut, inuiaqatigiinnit tapiissuteqartarneq Inuit Ataqatigiinnit tunngaviusumik tapersersugaraarput. Tusagassiuutitut tapiissuteqartarneq nunani innuttaasut naalakkersueqataanerat tunngavigalugu aqunneqartunit amerlanerpaanit atugaavoq, nunanilu kangimut sanilerisatsinni nunanilu avannarlerni innuttaasut naalakkersueqataaneranni tunngavittut pingaaruteqarluinnartutut isigineqarpoq. Nunatsinni aamma taamaattariaqartoq isumaqarpugut. Oqartussaaqataaneq, pissutsit qulaajarlugit misissukkat, paasisat paasisimalikkallu tunngavigalugit innuttaasut naalakkersueqataassapput, tamatumunngalu atorfissaqartippaat tusagassiuutit pissutsinik qulaajaasinnaasut apeqquusiinnaasullu.

Tusagassiuutit ataasiinnaangitsut marluinnaangitsullu, tusagassiuutilli

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

tamarmik immikkut aallaaveqarlutik tusagassiorsinnaasut, inatsisinilli tunngavqartunik akisussaaffeqartut.

Nunatsinni tusagassiuutinut tapiissuteqartarneq nunanut assersuuffigerusuttakkatsinnut naleqqiullugu aatsaat kingusissukkut atugaalerpoq. Taamani nassiussuineranut siammarterinernullu tapiissutitut tunniunneqartarput, arlaat nunatta karsianit akilerneqartut, arlaat allakkeriveqarfimmit akilerneqartut. Taama aaqqissuussineq 2009-mi Inatsisartunit unitsinneqarpoq, kingunerilu nunatsinni aviisit marluusut aningaasarsiornerannut ajorluinnartumik kinguneqarpoq, allaat aviisit marluusut kattuttariaqalerlutik. Aatsaat 2016-imi tusagassiuutinut tapiisarneq inatsisiliornikkut nutaamik aaqqissuunneqarpoq. Inatsit taanna maanna nalilerneqareerluni naalakkersuisunit allanngorteqquneqarpoq. Inatsit siunertaminut naapertuussimanngilaq. Tamaanga killittoqarsimanera Inuit Ataqatigiinnit tupiginngilarput, tassami 2009-mi siammarterineranut nassiussuinernullu tapiissutit peerneqarmatali tusagassiuutinut inuiaqatigiit pisussaaffitsik naammaginartumik naammassisinnaasimanngilaat. Inatsisip allannguutissaatut naalakkersuisut siunnersuutaat Inuit Ataqatigiinnit ilalerparput. Suliniutinut ataasiakkaanut qinnuteqarnissamut periarfissaq 2016-imi atulersoq iluatsissimanngilaq. Qulaajaanermi ersersinneqarpoq suut pissutaallutik taama aaqqissuussineq iluatsissimannginnersoq – aporfissaqarpallaarsimavoq periarfissarlu toqqortaavallaarsimavoq. Taama aaqqissuussinikkut nunatsinni tusagassiuutinik amerlanerusunik pilersitsisoqarsinnaanngitsoq qulaajaanikkut uppernarsarneqarpoq. Tamanna uggornarpoq, tassami ukiuni 2016-ip kingorna tusagassiuutinut digitaliusunut periarfissat nutaat naajorarput, piumasuni periarfissarpassuanngorlutik. Tusagassiuutit assigiinngiiaartut atorfissaqartippavut innuttaasut naalakkersueqataanerminnik naammaginartumik atuisinnaassappata,

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

oqaatsitik atorlugit paasissutissanik pissarsissappata oqaatsitillu atorlugit aliikkusersorneqassappata. Tamakkuli pinngitsoorput tapiisarnermut aaqqissuussineq amigarmat.

Nutaamik eqqarsartariaqalerpugut. Tusagassiuutinut tapiissutit kalaallisut paasissutissanik nutaarsiassanillu saqqummiisartunut tutsittariaqarput, aamma qarasaasiakkut saqqummiussanut, pingaartumillu meeqqat inuusuttullu kalaallisut allassimasunik oqaasertalinnillu periarfissaqartariaqarput tuluit qallunaallu oqaasii naalagaavallaartikkusunngikkutsigit.

Tamakku oqaatigereerlugit inuit Ataqatigiinnit kaammattuutigiumavarput tusagassiuutinut atugassarititaasut qulaajarneqaaqqissasut, soorlu 2010-mi naalakkersuisuutitaqarnitta nalaani taamaaliortoqartoq. Maanna piffissanngorpoq taamaalioqqinnissamut. Aamma kaammattuutigiumavarput tusagassiuutinut tapiissuteqartarneq partiit akimorlugit ukiunullu amerlanerusunut atuuttussamik isumaqatigiissuteqartoqartalissasoq. Taama oqaaseqarluta inatsisip allanngortinneqarnissaanik siunnersuut akueraarput, ataatsimiititaliamullu susassaqartumut ingerlateqqinneqarnissaa inassutigalugu.